

YÖNETİM MUHASEBECİSİ VE EKONOMİK POLİTİKALAR

Prof. Dr. Rifat ÜSTÜN

Yönetim muhasebecisi, yönetimin şu ilk ilkesini mutlaka göz-önünde bulundurmalıdır: «Yönetim işlemi, cari koşullarla kesinlikle ilgili olmalıdır». Bir yönetim muhasebecisinin, bir demokratik toplumdaki hayatın siyasi yönlerini bilmesi gerekir. Peter JAY, enflasyonu şu şekilde açıklamaktadır: «Nedenler, Sonuçlar ve Önlemler». Geniş bir para politikasının izlenmediği bir ekonomide, işçi sendikası hareketinin, ücretlerin yükselmesinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı ekonomistlerce tartışılmıştır. Oysa her yönetim muhasebecisi, en azından kırk yıldır; enflasyonun değişmez nedenini ya da kaynağını, işçi sendikalarının; üyelerinin daha fazla ücret almalarını sağlamak için yaptıkları baskıların oluşturduğunu bilmektedir. Bu neden geçerli bir nedendir. Çünkü, hiçbir hükümet, işçi sendikalarının bu baskısını önemli bir neden olarak düşünmemiştir. Ayrıca hiçbir hükümet, izlenen sınırlı bir para politikasının, istihdam ve işhayatı üzerindeki önemli etkilerini de göz-önünde bulundurmamıştır. Türkiye'de esnek kur, esnek faiz, 50 milyar doları aşan dış borç, 100 trilyon TL'yi aşan ve sürekli artan iç borç, çöken KİT'ler, hızlı şehirleşme, yatırım dağılımının üretken yatırımlar aleyhine değişmesi, gelir dağılımında adaletin sağlanmaması ve ücretlilerin, sermayedarların, ulusal gelirden daha fazla pay almak için verdikleri uğraşlar, enflasyonu hızlandıran başlıca etkenlerdir. Şu beş ekonomik sorun, Türkiye'de enflasyonun nedenini oluşturmaktadır:

i. Bütçe açığı - Devlet gelirlerinin, devlet giderlerini karşılamaması, Bütçe açığının, kapanması için, vergi gelirlerinin arttırılması gerekir. Kamunun borçlanma gereksinimi, ulusal gelirin % 2,5'ni geçmemelidir.

ii. KİT'lerin açığı - Geçen son on yıl içinde KİT'ler teknolojilerini yenilememiş, finansal önlemleri almamışlardır. Böylece Türkiye Ekonomisine birer yük haline gelmişlerdir. Tüm KİT'lerin bir an önce özelleştirilerek, satılmaları gerekir. KİT'lerin en önemli iki sorunu, personel ve faizlerden kurtulmaları gerekir.

iii. Belediyelerin açığı - Belediyelerin gelirleri de giderlerini karşılamamaktadır. Belediyelerin, hükümetin vergi gelirinden pay almayıp, vatandaşa belediye hizmetlerini götürerek, kendi gelirini kendisi yaratmalıdır.

iv. Sosyal Güvenlik Kurumlarının Açığı - Artık Sosyal Güvenlik Kurumları da devlete yük haline gelmiştir. Bu kurumların açıklarını Hazine karşılamaktadır. Oysa bu kuruluşların, sermaye birikimi yapan kuruluşlar olması gerekir.

v. Birliklerin Açığı - Birlikler de KİT'ler gibi devlete yük olmaktadır. Bu birlikler üreticinin ürünü almakta, fakat bunun finansmanını devlet yapmakta, bu da büyük bir yük oluşturmaktadır.

Bilindiği gibi Türkiye'de karma bir ekonomik sistem uygulanmaktadır. Bu sistemde, hem özel hem de devlet kuruluşları faaliyet gösterir. Aynı zamanda devlet, ticari faaliyetleri ve piyasayı da kontrol eder, politik bir zorunluluk olarak, ekonominin kontrollu bir ekonomi olması gerekir. Bir yönetim muhasebecisi; iş hayatının temel yapısını bilmeli, gelecekte neler olabileceğini tahmin edebilmeli ve geleceğe ilişkin yatırımların da, bu tahminlere dayandırılması gerektiğinin bilincinde olmalıdır. Bir hükümet, ekonomik politikayla ilgili herhangi bir karar alırken; sadece ekonomik güçlerin faaliyetlerine ilişkin sonuçları gözönünde bulunduramalı, aynı zamanda bu tür kararların politik faktörlerce etkilenebileceğini de düşünmelidir. Bilindiği gibi hükümetler, sosyalist ekonomilerin aksine, kapitalist ekonomilerde sanayi ve ticaret işlerine pek müdahale etmezler. Bununla birlikte, kapitalist ekonomilerde hükümetin; ekonomik gereksinimleri belirten piyasanın değerini, tutundurma ve rekabet gücünü en iyi bir biçimde tahmin etmesi gerekir. Oysa Türkiye'de hükümetlerin politikaları tutarsızdır. Türki-

ye'de uygulamalar, programlarla uyumlu olmamakta ya da kararlar zamanında alınmamaktadır. Belirsizlik; kuşkusuz hatalara, gecikmelere neden olmaktadır. Hükümetler çok konuşup bir çok vaatte bulunmalarına karşın, yararlı çok az iş yapmaktadırlar.

Bir yönetim muhasebecisi, Ulusal Ekonomik Politikanın savunmasında, bir işletme için neyin iyi olduğunu ve bir bütün (ülke) için neyin kötü olduğunu son derece iyi bilmelidir. Örneğin; dikey birleşmiş işletmeler grubunda, grup içindeki herhangi bir işletme, gereksinim duyduğu bir ham maddeyi, grup içindeki bir işletmeden satın almak yerine, dış sunuculardan alabildiğinde, işletmesinin bireysel kârını arttırabilir. Oysa, bu ham maddenin grup içi yerine, dış sunuculardan satın alınması, grup içindeki sunucuları etkileyebileceğinden, grubun kârı toplam olarak azalabilir. Ekonomik politika amaçlarıyla, işletmelerin ekonomik bir birim olarak, bu hammadde alımı konusunda serbest ya da özgür bırakılmaları gerekir. Grup içindeki bir işletmenin, tüm grubun yararına hareket etmesinde olduğu gibi, bir ülkede de herhangi bir sektör ya da endüstri, bireysel ivedi yararını (amacını), ulusal ekonomisinin yararına ikinci plana atmak zorunda kalabilir. Başka bir deyişle, bir sektör ya da bir endüstri, ulusal ekonominin yararını ön plana almak zorunda kalabilir. Bu nedenle, ulusal düzeyde, bir sektör için yararlı olan ulus için de yararlıdır genel varsayımını yapmak gerekir. Büyük şehirlerin finansal hizmetlerinden sağlanan gerçek ulusal gelir, tartışılmaz. Fakat ihtiyat niteliğindeki paraları muhafaza etmek ve büyük şehirlere geri dönüşü sağlayan uluslararası ticaretin akışını arttırmak için zorunlu olan ekonomik politikaya ilişkin kararlar, bir ülkenin imalat sanayini olumsuz yönde etkileyebilir.

Bir yönetim muhasebecisi, bir işletmenin ekonomik açıdan büyümesini engelleyen en önemli nedenin, belirsizlik olduğunu da bilmelidir. İngiliz demiryollarının ekonomik faaliyetlerini yerine getirmede en önemli zorluğu, hükümetin ne tür bir demiryolu sistemi istediğini belirtmemiş olması oluşturmuştur. Hisse senedi ve tahvil alıp satan bir yatırımcı; endüstrinin gereksinim duyduğu yatırım fonlarının sağlandığı piyasaya ilişkin en önemli engeli, belirsizliğin oluşturduğunu kesinlikle bilir.

Ekonomik politika üzerine alınan kararlara ilişkin bu genel düşüncelere ilaveten, yönetim muhasebecisinin, teknik muhasebenin niteliğine ilişkin düşünceleri de belirtmesi gerekir. İşletme-

cilik yaşamında, sermaye harcamaları ile gelir harcamaları arasında oldukça kesin bir ayırım yapılabilir, aynı zamanda, Kâr ve Zarar Hesabına ilişkin istatistik sonuçlar ile, işletmenin bilançosundan mali durumuna ilişkin olarak çıkarılan istatistik sonuçlar arasında da kesin bir ayırım yapılabilir. İşletme yönetimi için son derece önemli kabul edilen bu ayırım, ulusal (milli) hesaplarda tam manasıyla belirli olmamakta ve sonuç da, Ulusal Ekonomik Politikaya ilişkin kararlar yanıtıcı bilgilere dayandırılmış olmaktadır. Örneğin; İngiltere’de 1964 yılında İşçi Partisi Hükümeti ekonominin büyümesini ödemeler dengesindeki önemli açık nedeniyle, sınırlamıştır. Oysa daha sonra bu açığın aslında yurtdışında yapılan sermaye yatırımları ile yurt içinde ekonomik büyümeyi sağlamak için gerekli hisse senetlerindeki artıştan kaynaklandığı kesinlikle saptanmıştır.

Yönetim muhasebecisi, sermaye harcamaları ile gelir harcamaları arasında bir ayırımın yapılması gerektiğini, herkesten daha iyi bilir ki, böylece bir işletmenin sermayesi tam olarak korunmuş olur. Enflasyon ve aslında enflasyonu yokumsayan vergi sistemi koşullarında, bir yönetim muhasebecisi, vergi gerçek sermaye üzerine bir tükenme olmayıp, bir aşınma olduğu halde, birçok işletmenin sermayesinin belirli bir ölçüde tüm ülkenin sermayesiyle ilişkili olduğunu kanıtlayabilir. Hükümetin, vergi kazançlarını sermaye üzerine tamamen harcaması olanaklıdır, fakat gerçekte karşıt durum oluşur. Başka bir deyişle, hükümetler, gelir harcamalarını finanse etmek için borç para alırlar.

Her yönetim muhasebecisi, kendisinin marjinal maliyetleme bilgisine dayanarak, bazı maliyet unsurlarının üretim hacmiyle olan ilişkilerinde sabit bir eğilim gösterdiğini, öteki bazı maliyet kalemlerinin de, değişken bir niteliğe sahip olduğunu bilir. İşletme faaliyetlerine ilişkin kararlar alındığında, bu gerçek durum apaçık bir biçimde ortaya çıkar. Oysa ekonomik politikaya ilişkin kararların, marjinal maliyetin ulusal açıdan anlamına dayanıp dayanmadığı halâ kuşkuludur. Demiryolu sisteminde, sabit maliyetlerin yüksek düzeyi ile trafik hacmi en önemli faktörleri oluşturmaktadır. Buraya dek yapılan tartışmaların ışığı altında, ekonomik politikanın belirli yönlerine ilişkin olmak üzere, ne gibi öneriler yapılabilir? Ekonomik birim olarak, sadece ekonomik baskılar nedeniyle, Birleşik Krallığı ele alalım. Bu durumda, yönetim ekonomisi kaçınılmazdır. Oysa daha geniş bir politik zeminde, kültürel ya da

savunma koşullarında, bu ekonomik birimin ekonomisi üzerinde gerçekten tam bir kontrol yerine getirilmedikçe, ekonomik birimi yönetmek kesinlikle olanaksızdır.

Birleşik Krallık'da ekonomik güçlükler kısır bir döngü içindedir. Eğer bir yönetici, enflasyonun nedenlerini bilmeden, enflasyon koşullarında işe başlarsa, enflasyon daha yüksek bir ücret talebinin oluşmasına neden olacaktır. Oldukça yüksek oluşacak bu ücret talepleri de, yüksek üretim maliyetlerinin ve satış fiyatlarının oluşmasına olanak sağlayacak ve sırasıyla satış taleplerinin azalması sonucunda da, işsizlik oluşacak ve işletmelerin kârları da azalacaktır. Daha sonra, ülkedeki işsizlik daha da artacaktır. Çünkü işletme kârlarının azalması nedeniyle, yatırım mallarının üretimine yapılan yatırımlar da azalacaktır. Tüm bu olayların sonucunda, ekonomi giderek daha verimsiz bir sürece girmiş olacaktır. Ülkedeki yüksek satış fiyatları ve endüstriyel kargaşa yüzünden, yeterli bir gelir dağılımının yapılamaması nedeniyle, gerekli mamüller ithal edileceğinden ödemeler dengesi de olumsuz yönde etkilenerek, ülke parasının satınalma gücü düşecek ve sırasıyla, ithal edilen direkt hammaddelerin maliyeti ile enflasyon yükselecektir. Ülke içinde ekonomik faaliyetlerin azalması nedeniyle, ülkenin sabit maliyetleri ve daha sonra sırasıyla ücret ödemeleri ya da işsizlik sigortası olarak ödenecek işsizlik giderleri, amansız bir biçimde yükselecektir.

İşte, bu kısır döngünün; kendine özgü işleyişi nedeniyle, nasıl duracağını anlamak, gerçekten güçtür. Bu kötü gidişi, ulusal düzeyde durdurabilmek için, olumlu bazı faaliyetler yapılmalıdır. İthalat sınırlamaları, bu konuya ilişkin en belirgin önlemi oluşturur. Bu durumda mevcut Ulusal Kaynakların kullanılması, en akılcı yoldur. Bu tür önlemler, öteki ülkeler de aynı şekilde karşılık verdikleri için etkili olmayabilir. Bu önlem, belirli bir rizikoya sahip olmasına rağmen, yine de alınmalıdır. Birleşik Krallıkların, Türkiye gibi ekonomik güçlükler içinde olması ve öteki ülkelerin üretim mamüllerini Birleşik Krallıklar'a ve Türkiye'ye ihraç etmeleri, bu ülkelerin yararına olmadığı gibi, bu ülkelere genellikle hayati bir yarar da sağlamaz.

Türkiye ekonomisinin güçsüzlüğü, uzun süre devam ettiği için, düzeltici önlemler hemen etkili olmayabilir. Ekonomik sorunların kaynaklarını kurutmak için beş yıllık kalkınma planı niteliğinde bazı kalkınma planları geliştirilerek, hemen uygulamaya ko-

nulmalıdır. Bu kalkınma planları, ithalata karşı bazı belirgin (ayrık) önlemlerin alınması da dahil olmak üzere, ekonominin birkaç yıl dikkatli bir biçimde yönetilmesini zorunlu kılabilir. Ülke ekonomisi yeniden güçlü bir duruma geldiğinde, uluslararası pazarlarda sahip olunan gücün sağladığı önderlikten, maksimum yarar elde etmek amacıyla, dikkatli ve titiz yönetimin derecesini biraz azaltmak ussaldır.

Uzun dönemli planlarda, düzenli ve istikrarlı bir biçimde yürütülecek bir politikanın belirlenmesi gerekir. Yürütülecek politikanın temel amacını da, enflasyonla uğraşmak oluşturmamalıdır. Hükümet para arzını kontrol edebilir, fakat Hükümetin fiyatları kontrol ederken karşılaşacağı engelleri, sadece üst düzeydeki işsizlik ve verimli ve kıt kaynakların etkin kullanılmaması destekleyecektir. Eğer ticari birleşmeler, sadece nedenleri belirlemek ve verimliliği arttırmaksızın, birleşmelerin daha yüksek parasal ücretler üzerindeki sürekli baskılarını anlamak amacıyla yapılırsa, bu durumda gerçek ücretlerde herhangi bir artış oluşmayacaktır. Çünkü bu ticari birlikler, kendi ücret taleplerini sınırlayabilecekler ve ekonominin güven içinde genişlemesine olanak sağlayacaklardır. Burası sorunun en önemli yönünü oluşturmaktadır. Enflasyon, bir ekonominin düzenini bozarak, ekonomideki gelişmeyi engelleyen belirsizlik düşüncesinin ve duygusunun oluşmasına ve kuvvetlenmesine yol açar. Enflasyon tehlikesinin ortadan kaldırılması, kıt ve verimli ülke kaynaklarının; daha büyük kazançların elde edilmesini ve tüm ülke fertlerince paylaşılacak daha büyük zenginliklerin (gelirlerin) oluşmasını sağlayacak bir biçimde kullanılmasına olanak verecektir. Türkiye'de enflasyonla ciddi bir savaşım için, şu önlemlerin (politikaların) birlikte düşünülmesi gerekir:

i. Yurt dışına yapılan mal ve hizmet satışları ile yurt dışından alınan mal ve hizmet alımları arasında denge sağlanmalıdır. Cari işlemlerde açık verilmemelidir. Cari işlemlerde açık, kâr üzerinde baskı doğurarak, mini devalüasyonlarla maliyet artışlarına neden olduğu gibi ülkeyi yüksek faizli dış borçlanmaya zorlamaktadır.

ii. T.C. Merkez Bankası Bilançosu düzeltilerek, TCMB'nin döviz varlıkları ve döviz yükümlülükleri dengelenmeli, bankanın kur riski oranı sınırlanarak, aktiflerde bir ur gibi büyüyen parasal genişlemeye yol açan değerlendirme farkı ya da devalüasyon zararları dondurulmalıdır.

iii. Tasarrufların ulusal gelire oranı yükseltilmelidir. Tasarruflar artırılıp verimli yatırımlara dönüştürülmediği sürece, ekonomik sorunlarımız sürekli bir çözüme kavuşturulamaz.

iv. Yatırımların dağılımı değiştirilerek, üretken yatırımların (imalat sanayii, enerji, tarım) toplam yatırımlar içindeki payı yükseltilmelidir.

v. Vergi gelirleri arttırılarak, iç borçlanma sınırlandırılmalı ya da dondurulmalıdır.

vi. Gelir çekişmesi hafifletilerek; ücret-fiyat ya da kâr-fiyat artışı sarmalna yol açılmamalıdır. Ulusal geliri hızla büyüterek, verimliliği arttırarak, kaynakları daha verimli kullanarak, ücret ve kârları yükseltmek amaçlanmalıdır. Çünkü üretimi ve verimliliği arttırmadan, ücret ve kârları arttırmaya çalışmak, ekonomide fiyat artışına yol açmaktadır.

Ticari birliklerin ya da birleşmelerin oluşumunun engellenmesi, düşük bir ücret ekonomisi anlamına gelmez. Gerçekten, gelişen bir ekonomide, gerçek (reel) ücretlerde bir artma olasılığı oldukça yüksektir. Fakat öte yandan, her yönetim muhasebecisi, imalat hacminde gerçekleştirilen bir artışın; önce maliyetleri daha sonra da ücret oranlarını büyük ölçüde etkilediğini bilmektedir. Bu durum daha çok sermaye yoğun çalışan işletmelerde geçerlidir ve sonuçta genel imalat giderlerinin, direkt işçilik maliyetlerine oranı artar. Üretim zenginliği anlamındaki teknolojik ilerlemede, ülke nüfusunun büyük bir çoğunluğunca yapılan üst düzeydeki bir tüketim ile, sermaye ve işgücünün tam kapasitede kullanımına olanak sağlayan üst düzeydeki işletme faaliyetleri arzulanır. Türkiye ekonomisinin yaşamsal bir öneme sahip gereksinimini, işgücüne ilişkin sıkıntılar ve öteki nedenler dolayısıyla üretimdeki tıkanmaların yol açtığı oldukça yüksek üretim maliyetlerinin önlenmesi oluşturur. Bu yüksek üretim maliyetleri, aynı zamanda tüm üretim işletmelerinde tek düzen ve standart maliyetlere dayanan bir maliyet muhasebesi sisteminin uygulanmasıyla da bir ölçüde önenebilir. Türkiye'de kaynak maliyeti oldukça yüksektir. Türkiye'de 1980 sonrasında üretim için gerekli reel faktörler bir yana itilerek, parasal oyunlara önem verilmiştir. Oysa ekonomik büyüme için, reel faktörlerin geliştirilmesi, açıkçası yatırımların arttırılması, yeni teknolojilerin uygulanması ve işgücü kalitesinin yükseltilmesi gerekir. Para ve sermaye piyasaları, üretim için gerekli reel fak-

törleri geliştirdiğinde ve bu faktörlerin etkin bir biçimde kullanımına olanak sağladığında yararlıdır. Eğer bu piyasalar, kaynak aktarma maliyetini düşüremiyorsa ve kaynakları en iyi kullanıcılara aktaramıyorsa, işlevini tam anlamıyla yapamıyor sayılır. Geliştirilmeye çalışılan bu piyasalar, kanımca bu işlevlerini, Türkiye’de etkin bir biçimde yerine getiremediği gibi, kaynak aktarma maliyetini de yükseltmiştir. İşletmelerin otofinansmanı yeterli ölçüde yapamamaları ve kaynak yaratamamaları da, mali yapılarını bozan bir başka etkeni oluşturmaktadır.

Ücretlerle ilgili endüstriyel huzursuzluk, ücretlerin mutlak düzeyi yerine, bir işletmedeki çeşitli işçi grupları arasında ya da farklı endüstrilerdeki işçiler arasında oluşmaktadır. Bu huzursuzluk görece ücretlerle ilgili olup, nedenini ücret isteklerindeki sıçramalar oluşturur. Huzursuzluğun grevlerle çözümlenmesi, ileri medeniyet düzeyine ulaşmış ülkelerde geçersiz bir yöntem olup, daha çok hakem kararı yeğ tutulur. Ne yazık ki hakemler de, referans niteliğindeki gerçek bilgilere sahip olmadıklarından, hakem kararı istek ile teklif arasında ortada bir anlaşmazlık olarak kalmaktadır. Bazı işletmeler, ücret huzursuzluğu ile ilgili bu sorunu, iş değerlemesine benzer biçimsel bir planla çözmeye çalışırlar ve böylece madencilerin, polislerin, hemşirelerin ve öteki temel işçi gruplarının nispi değer ölçüleri, Ulusal İş Değerlemesi Projesinden elde edilebilir. Sürekli imalatın oldukça yüksek bir düzeyde gerçekleştirildiği bir işletmede, verimlilik sorunu hala devam eden bir sorun olabilir. İngiliz işçilerinin verimliliğinin düşük olduğunu gösteren bir çok gösterge bulunmaktadır. İşçilerin bu verimsizlikleri şu nedenlerden kaynaklanabilir :

- i. İşçilere sağlanan teknik olanakların yetersiz olması,
- ii. İşletme yönetiminin becerisizliği,
- iii. Ticari Birliklerin, işsizlik korkusu nedeniyle fazla işçi çalıştırma konusunda ısrar etmeleri.

Türkiye’de de işgücü veriminin düşüklüğünde; kuşkusuz yatırım azlığı, yatırım hataları, işgücünün eğitim düzeyinin düşüklüğü, işe bağımsızlığı ve görev anlayışının tam olmaması en önemli etkenleri oluşturmaktadır. Türkiye’de 1980 sonrasında üretken yatırımlar, özellikle imalat sanayii yatırımları geri planlara itilmiştir. 1980 öncesindeki yatırımların yaklaşık üçte biri, imalat sanayiine yönelik iken, 1980 sonrasında bu oran % 15’lere değin geri-

lemiştir. K.İ.T.'lerinde ise imalat sanayii yatırımları, toplam yatırımlar içinde % 5'lere kadar düşmüştür. Sonuçta Türk imalat sanayi, kendini yenilemediği gibi modernize yatırımlarını bile yapamamıştır. Bir ekonomide yeni yatırımlar yapılmadıkça, imalat endüstrisi işletmelerinin rekabet güçlerini ve üretim düzeylerini arttırmaları ve yeni üretim tekniklerini uygulamaları olanaksızdır.

Ekonominin işsizliğin genel düzeyinin düşürülmesi suretiyle genişlemesi, işsizlik korkusunu azaltabilecek, fakat hükümetçe belirli bölgelerde yeni endüstrilerin açılması ve yerleşimi için teşviklerin ve yeniden eğitim olanaklarının sağlanması vb. belirli önlemlerin sürekli alınması gerekir. İşletme yönetiminin bir bölümündeki uyumsuzluk, oldukça önemli bir sorunu oluşturmakla birlikte, işletme yönetimindeki eğitimin büyük ölçüde güçlendirilmesi sonucunda, gözle görülebilir bir iyileşme sağlanabilir. Bir yönetim muhasebecisi, çağdaş bir muhasebe tekniği kullanarak, işletme yönetiminin başarısını ölçebilir. İş değerlemesinin, yönetim muhasebesinin bir aracı olarak daha geniş bir biçimde kullanılması verimlilikte gözle görülebilir bir iyileşmenin ya da artışın oluşmasına olanak sağlayabilir. Bundan başka, ekonominin genel yönetiminde, Hükümetçe kullanılan parametrelerden birini oluşturan «Ülkenin İşletme Yapısı», tüm işletmelerin verimliliğini güvenceye bağlama aracı olarak düzenlenmeli ve işletmelerin rekabet gücünü arttırmada kullanılmalıdır. Türkiye'de profesyonel işletme yöneticileri yeterli değildir. Büyük işletmelerde dahi; planlama, politika belirleme, örgütlenme ve denetim (kontrol) gibi temel işlevler genelde yerine getirilmemektedir. İşletmelerde verimsizliğin sorumluluğu, büyük ölçüde üst düzey işletme yöneticilerine aittir. Başarısızlıklar, düşük verimlilikler, çoğu kez kötü yönetimden ve yönetim hatalarından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de gerçek anlamda girişimciler azdır. Ekonomistlerin tanımladığı anlamda; yeni pazarlar bulan, yeni ürünler geliştiren, yenilikçi, yaratıcı ve gerçek girişimci son derece azdır. Serbest pazar ekonomisinde en önemli rolü, gerçek girişimciler oynar. Gerçek anlamda girişimcilerin olmadığı bir ekonomide, faaliyetlerin etkin bir biçimde sürdürülememesi, son derece doğaldır.

Rekabet, her durumda kullanılan bir araç değildir. Bazı durumlarda rekabet, ulusal kaynakların israf edilmesine neden olabilir. Örneğin; taşımacılıkta bir işletmenin çıkarınının, bir bütün olarak tüm ulusun çıkarlarıyla uyuşmayacağı açıktır. Şu anda

İngiliz Demiryolu Sistemi, tam kapasitede kullanılmayan çok değerli bir varlıktır. Ayrıca, malları taşımada kullanılacak yolların bakımı ve onarımı için de oldukça ağır kamu harcamaları oluşmaktadır. Oysa bu mallar, demiryolu sistemi ile çok daha düşük ulusal maliyetlerle taşınabilir. Demiryolları, oldukça yüksek sabit maliyetleri zorunlu kılan ya da sermaye yoğun bir taşıma sistemi olmasına karşın, her seferinde taşınması gerektiği miktarda mal taşındığı için, yapılan seferlerin birim maliyeti düşük olmaktadır. Hükümetlerin ulusal çıkarları korumak amacıyla mal ya da eşya taşınmasına ilişkin belirli seferleri, demiryollarına yöneltmek için aracılık yapması ve böylece çok değerli ulusal bir kaynağı oluşturan demiryolu sisteminin, eksik kapasiteyle işlemini önleyerek, ulusal (sosyal) maliyetlerin yükselmesine fırsat vermemesi gerekir.

Bir endüstride bir işçiye nispeten düşük düzeyde yapılan teknik bir yardımın, verimlilik üzerindeki etkisi, kuşkusuz önemlidir. Bu teknik yardımın düşük düzeyde olmasının nedeni de, yatırımlardaki eksikliklerdir. Yatırımlar sadece; endüstride liderlik yapan ülkelerle karşılaştırılabilir bir endüstriyel verimlilik sağlamak için gerekli olmamakta, ayrıca işletme faaliyetlerinin düzeyinin muhafaza edilmesi ve işsizliğin önlenmesi için de ulusal gelirin belirli bir kısmının düzenli olarak yatırımlara yönlendirilmesi gerekir. Yapılan yatırımların geri dönme oranının düşük olma nedenini, bir işletmede yönetim muhasebecisinden daha iyi bilen bir başka kişi bulunmamaktadır.

Enflasyonun etkisi ve işletme kârlarının gereğinden fazla bir kısmının devletçe vergi olarak alınması, yatırımları finanse edecek dağıtılmamış kârların, yetersiz bir düzeyde işletmede kalmasına neden olur. Yeterli düzeyde dağıtılmamış kârı olan işletmeler de, bu koşullarda yatırımlarını, ülke içinde verimli yatırım olanaklarının olmaması nedeniyle, çoğu kez ülke dışına yaparlar. Düzenli ya da organize olmuş işgücünün, daha etkin çalışacak fabrikaların açılmasına karşı koyması yaygın olmadığı gibi, işletmeleri maliyeti yüksek teklifli olaylara sürükleyebilecek oldukça yüksek ücretleri talep etmesi olasılığı da son derece düşüktür. Kuşkusuz işgücü, her zaman böyle davranmaz. Genellikle küçük işletmelerdeki işgücü, yüksek ücret taleplerinden kaçırır. Çünkü bu tür işletmelerde yöneticilerin; işgücü ile içli-dışlı bir ilişki içinde olmaları ve görece karamsarlıkları, işçilerin yatırımlara endüstriyel sabotaj niteliğinde yapacakları hareketleri önler.

Ekonomik politikaya ilişkin bir çalışma, bizi ister istemez, ekonominin, politikanın bir dalı (kolu) olduğu gerçeğine götürür. Bir yönetim muhasebecisi, işletme ekonomisine ilişkin deneyimlerine dayanarak, işlevini ulusal ekonomiyle bir paralellik içinde sürdürebilir. Fakat yönetim muhasebecisi, ekonomik politikaların, bu paralel uygulamalar üzerindeki ezici etkisini çoğu kez kabul etmektedir.

Ülkenin bütünleşik çıkarları yerine, kendi bölümsel çıkarlarını ön planda tutan küçük grupların çoğalması ve gerçek yatırım kararlarının alınmasını önlemeyi amaçlayan kişilere yapılan desteklerin yarattığı hoşnutsuzluk, bütünleşik (tutarlı) bir ekonomik politikanın uygulanmasına olanak vermeyen belirsiz bir ortamın oluşmasına yardımcı olur.

Enflasyonla savaşım, çok yönlü olarak; maliye politikası, para politikası, kur politikası, yatırımların dağılımı, gelirler politikası ile birlikte ele alınması gereken bir sorundur. Türkiye'de % 75 ve 80'lere ulaşan yıllık enflasyonun düşürülebilmesi için de, yukarıda belirttiğimiz tüm politikaların birlikte uygulanması gerektiği kanısındayız.